

20 Quibus ita præhabitis, non obstant rationes in contrarium adductæ, nam ad primam & secundam responderi potest, ut per Rolandum, in *conf.* 17. n. 12. & 19. vol. 2. Cephalum *dict. conf.* 139. circa finem lib. 1. resoluta.

21 autem per Ruinum, & Burfatum locis relatis *suprà*, n. 6. diluuntur aperte ex his, quæ post alios multos scribit Petrus Antonius de Petra de fideicommissis *quest.* 10. à n. 55. cum *seqq.* ubi defendit, fideicommissarium prohibitioni alienationis contravenientem, per alienationem partis, cedere à toto fideicommissio: quod tenent etiam Angelus in *consilio* 168. num. 2. Anguissola in *consilio* 63. libro 6. Aliud etiam fundamentum de vasallo alienante solum partem feudi, non omnino certum est: nam contrarium, quod per alienationem partis, totum feudum amittatur, dixit Baldus in *cap.* 1. §. 1. *qualiter olim feudum alienari poterat*, per quem textum, & textum in *cap.* 1. §. *liberatio, quibus modis feudum amittatur*. Quod correctæ sit dispositio d. c. 1. de vasallo qui contra constitutionem, respondit Barbatia in *conf.* 36. n. 15. vol. 2. Riminald. Senior in *conf.* 381. col. 1. vol. 2. & alios refert Petrus Antonius de Petra de fideicommissis, *dicta quest.* 10. n. 48. & veriorum opinionem in puncto juris profitentur Cephalus *dicto conf.* 139. n. 25. lib. 1. Julius Clarus §. *feudum, quest.* 35. n. 7. vel saltem distinguendum esse in ea, ex mente communi adnotarunt Parisius in *conf.* 14. col. 1. vol. 2. Rolandus in *conf.* 17. n. 17. vol. 2. utcumque tamen res sit, superiori nostræ resolutioni hæc resolutio obviare non poterit, eo quod procedit, & loquitur, cum vasallus alienat pro parte, non cum male versatur, five deteriorat pro parte, quod admodum diversum est, ut statim dicitur: & quamvis in emphyteuta alienante, prima opinio relata *suprà*, n. 8. magis communiter probari soleat, ut firmant relati *ibi*. & ex multis Aurelius Corbulo *dicto tractatu de causis ex quibus emphyteuta jure suo privatur, ampliatio* 42. num. 6. fol. 100. contrariam tamen sententiam, quamplures tenuerunt, ut constat ex relatis per Tiraquellum, de re tractu lignagier, §. 23. glossa 1. n. 4. & 28. Rolandus, in *conf.* 49. n. 15. vol. 2. Joannem Cephalum *dict. conf.* 139. n. 6. & *seqq.* lib. 1. Bacæam de decima tutori præstanta *cap.* 13. n. 30. Petrum Antonium de Petra, *dicta quest.* 10. ex n. 41. & 59. cum *seqq.* Et dato, quod res esset dubia propter Authorum contrarietatem, aut superior opinio communior, ut diximus, nihil habebat obviare, propterea quod nos loquimur de usufructuario, qui non utitur arbitrio boni viri, vel male versatur in parte, vel in una re, quod ab alienatione diversum est; idcirco toto usufructu integrè privari debet: Nam et si in emphyteuta pro parte alienante dubii & contrarii sint Doctores, ut vidimus, cum tamen ipse non alienat, sed male versatur in una re ex pluribus rebus simul sibi emphyteusim concessis, quod omnibus privari debeat, communi foribentium consensu receptum est, ut constat ex multis relatis per Tiraquellum glossa 1. *dist.* §. 23. n. 2. & post Richard. Malumb. & Oldr. Baldum, Barbatiam, Chassaneum, Redoanum, Albertum Brunum, Rolandum, & alios securè probant Aurelius Corbulo, *tractatu supra relato, 13. causa, n. 7. fol.* 70. & *ampliatio* 42. n. 5. fol. 100. Josephus Ludovicus *decis.* Perusina 22. n. 6. Cæpola in l. cum ejusdem, ad finem, n. 8. ff. de adilitio *edito*. Natta in *conf.* 776. n. 15. & 16. & novissimè Martinus Monter à Cueva, *consularum civilium, Regni Aragonum decis.* 5. n. 68. & 69. & n. 74. & 75. fol. mibi 105. & 106. at emphyteuta similis est fructuario, Glossa in *cap.* 1. in fine, verbo, *melioem, de investitura de re aliena facta*, Speculator *tit. de feudis, §. quoniam, vers.* 40. Baldus in l. neque, C. de usufructu, Jason in l. 2. *quest.* 2. n. 18. C. de jure emphyteutico, Antonius Galeatus Malvassia in *conf.* 38. n. 16. vol. 1. & discriminis rationem singularem & subtilem, quare scilicet, emphyteuta si male versatur in parte, cadat in totum; & pro parte alienando, cadat tantum pro parte, adducit Martinus Monter

à Cueva, & eruditus quidem, & singularis ingenii, & lecturæ vir, *dict. decis.* 5. *causarum civilium Regni Aragonum*, n. 74. 75. & 76. fol. 106. ut cum necesse fuerit, ibi videri poterit.

CAPUT XXV.

Sylva cædua, vel non cædua utrum in usufructu sit, & fructuarius an & quando arbores fructiferas, vel non fructiferas incidere possit? ubi hæc materia plena, clara tamen & distincta manu tractatur, nonnulla novè adnotata per Authorem cum distinctione multorum casuum in medium distinguntur; & de hac re eruditissimi D. Petri de Barbosa commentaria in l. divortio, §. si fundum, ff. soluto matrimonio, commendantur omnino.

SUMMARIUM.

- 1 Usufructuarius arbores fructiferas incidere non potest, aliàs jus usufructus amittit, & ad interesse etiam damni & deteriorationis tenetur.
- 2 Idemque jus in emphyteuta servatur.
- 3 Et in colono, vel conductore.
- 4 Arborum incisio, & quodlibet aliud damnum, in dubio, factò & culpa fructuarii, coloni, emphyteute, & similibus, obvenisse præsumitur.
- 5 Pater legitimus administrator & usufructuarius bonorum adventitiorum filii arbores fructiferas incidere non potest.
- 6 Usufructuarius, emphyteuta, colonus, & similes, citra omnem penam incidere possunt arbores fructiferas ad usum destinatum.
- 7 Usufructuarius, emphyteuta, colonus, & similes, incidere possunt arbores fructiferas, pro reparatione fundi, ex sententia multorum: sed contra infra n. 21.
- 8 Dummodo incisio talis, arbitrio boni viri fiat, & pro modo necessitatis, atque ita, ut fundus deterior non fiat: sed indistinctè contrarium infra, dicto n. 21.
- 9 Emphyteuta mutare potest formam rei, si tali mutatione rem meliorem reddat & consequenter reducere potest sylvam ad pratium, vel ad terram aratoriam, si id utilis sit, ex sententia quorundam.
- 10 Usufructuarius non potest mutare formam rei fructuaria etiam in aliam utiliore.
- 11 Emphyteuta ex sententia Baldi, qua verior est, non potest mutare formam rei etiam in melius; & consequenter nec sylvam excerpere, & ibi vineam plantare, vel ex ea terram aratoriam facere.
- 12 Nisi quando probatur, hanc esse regionis consuetudinem.
- 13 Emphyteuta mutare potest formam fundi in melius, quando mutatio fieret in aliam formam latentem in ipso fundo.
- 14 Usufructuarii potentius jus habent in usufructu, quam colonus & conductor in re conducta.
- 15 Colonus, vel conductor, non possunt mutare formam rei etiam in melius; & vide, numero præcedenti.
- 16 Usufructuario, emphyteuta, colono, & similibus, non licere arbores fructiferas incidere, etiam ubi fundus ex incisione fieret fructuosior, contra nonnullos.
- 17 Usufructuarius, & emphyteuta, an excusentur, si loco arborum excisarum, aliàs substituant, & plantent, & qualiter, & quo tempore fieri debeat substitutio, ut illos excusare possit, & tribus numeris sequentibus.
- 18 Vincentium Carocium non rectè expendisse nonnulla jura, novè, & verè adnotatum per Authorem.
- 19 Petri de Barbosa resolutio in hac materia probata, & pro ea ponderatus per Authorem textus in l. æquissimum, §. 1. ff. de usufructu.

CONSULTOR DEL REY EN LA SALA

- 20 Paulum de Montepico lapsurum in allegatione l. agri, 22. ff. de usufructu.
- 21 Usufructuarius non posse excindere arbores fructiferas etiam pro reparatione fundi, contra communem defenditur cum nonnullis, & melius, quam adhuc comprobatur.
- 22 Possè tamen aridas, siccas, & vestitas excindere.
- 23 Arbores vi ventorum, vel fluminis evulsæ, utrum ad fructuarium pertinere debeant, & quando illis uti possit?
- 24 Arbores vi ventorum, vel simili impetu evulsæ, locataris sunt, nec potest colonus pro se retinere modo aliquo.
- 25 Idemque dicendum esse in arboribus grandibus nascentibus, & renascentibus, qua domini esse debent, etiam si conductor eas plantaverit; ex ratione, que hoc numero assignatur.
- 26 Usufructuarius an possit incidere arbores cæduas, quæ brevi, aut non brevi tempore renascuntur: & que cito aut breviter non renascuntur, an dici possint cædua, ut in fructu reputari debeant?
- 27 Usufructuarius an possit incidere arbores grandes in sylva non cædua existentes.
- 28 Usufructuarius cadere potest indistinctè sylvam cæduam usque ad radices.
- 29 Usufructuarius in cadendo sylvam cæduam, an teneatur observare modum & consuetudinem testatoris, & numeris sequentibus.
- 30 Testator in dubio legasse censetur fructus, quemadmodum vivo eo percipiebantur.
- 31 Usufructuarius arbitrio boni viri uti non videtur, qui contra solitum testatoris modum arbores incidit.
- 32 L. divus, ff. de usu & habitatione, quod nihil faciat pro resolutione Barbosa.
- 33 L. si absente, §. 5. finali, ff. de usufructu, quam pro se expendit Barbosa, quod possit contra eum retorqueri, juxta explicationem Glossæ ibi.
- 34 Petri de Barbosa opinio, in questione agitata ex n. 29. quod de rigore juris forzalis verior sit.
- 35 Sylva cædua que dicatur?
- 36 Usufructus sylvæ cæduæ multum interesse, an principaliter legatur, an verò principaliter relinquatur fundus cui sylva accedit, & explicatur l. ex sylva, 11. ff. de usufructu.
- 37 L. sed si grandes, 12. ff. de usufructu, explicata; & Francisci Conmani, & Petri de Barbosa interpretatio recepta.
- 38 Usufructuarius ex sylva non cædua utrum possit arbores incidere, & materia l. ex sylva, 11. ff. de usufructu, remissivè tractata.
- 39 Usufructuarius ex sylva non cædua an possit arbores incidere, quoties aliàs inutile legatum esset.
- 40 Et Petri de Barbosa mens explicata.
- 41 Consuetudo regionis attendi debet, maxime in conjecturanda, & exequenda defuncti voluntate.
- 42 Sylva non cædua que dicatur?

Decius n. 5. C. de sacrosanctis Ecclesiis, & cum Rolando, Albano, Julio Claro, Tiraquello, Ruino, Josepho Ludovico, Menochio, Pinello, & Cephalo, optime probat, & aliorum sententiam impugnat Petrus de Barbosa in *dicta l. divortio, §. si fundum*, n. 17. & 18. per totum, fol. 1042. & ultra eum idem tenent Alexander in *conf.* 118. n. 2. & 3. lib. 5. Crotus in *conf.* 115. vol. 1. Paulus de Montepico in l. Titia cum testamento, §. Titia cum nuberet, de legatis 2. *quest.* 36. n. 128. Michael Grassus receptorum sententiarum, §. legatum, *quest.* 33. in princ. Joannes Garfia de expensis & meliorationibus, cap. 11. n. 31. & 32. Mieres de Majoratu part. 4. q. 39. n. 5. Cavalcanus *decis.* 32. n. 40. part. 1. Idemque jus in emphyteuta observatur; is enim, si arbores fructiferas incidat, in commissum incidit, ac expelli potest, quali fundum emphyteuticum deterioraverit, ut dicit Baldus in *dicto §. si fundum*, & plenè comprobatur, & sic defendit Barbosa *ibidem*, n. 15. & 16. fol. 1040. Berolus in *cap. potuit*, n. 87. de locato, Paulus de Montepico in *dicto §. Titia cum nuberet, dicto conf.* 118. n. 8. vol. 5. Julius Clarus §. *emphyteusis, quest.* 26. Joannes Garfia *dicto cap.* 11. n. 34. Cephalus in *conf.* 139. n. 15. lib. 2. Burfatum in *conf.* 91. n. 3. lib. 1. Colonius etiam, vel Conductor eodem jure adstringitur, & arbores fructiferas incidens, à jure suo cadit & de damno dato tenetur, ex l. in fraudem, §. conductor, ff. de jure fisci, juncta doctrina Jasonis in *dicta l. divortio, §. si fundum*, n. 2. & communi resoluta per Josephum Ludovicum, *decis.* Perusina, 94. part. 2. Menoch. *conf.* 130. n. 4. & *seqq.* lib. 1. Anguissol. *conf.* 99. Borgninum Cavalcanum *decis.* 44. n. 72. in princ. 1. parte. Vincentium Carocium de locato & conducto, gradu 4. *accidentium, quest.* 7. n. 5. & 6. & n. 12. fol. 191. quo loco ex aliis firmat, hoc adèdè verum esse, ut in dubio arborum incisio, & quodlibet aliud damnum, factò, & culpa fructuarii, coloni emphyteute, & similibus obvenisse præsumatur, & tenet etiam, ubi rationem assignat, & rectè explicat Barbosa in *dicto §. si fundum*, n. 20. *vers. in dubio sanè*, Denique nec pater legitimus administrator, & usufructuarius bonorum adventitorum filii, arbores fructiferas incidere potest, ut scribit Angelus in l.ultima, §. si in autem legata, in fin. C. de bonis que liberis. Cæpola de servitutibus rusticorum, cap. de montibus n. 13. Roland. in *conf.* 49. n. 18. lib. 2. Arias Pinellus 2. part. leg. 1. C. de bonis maternis, n. 60. *vers. manebit autem*. Tiraquellus de tractatu conventionali, *dicto §. 3. glossa unica* n. 24. circa finem.

Nunc tamen limitatur superior resolutio, ut non procedat primo, quando usufructuarius, emphyteuta, colonus, & similes, incidere arbores fructiferas ad usum destinatum; tunc enim citra penam caducitatis, & omnem aliam penam id efficere possent: quod ex aliis multis securè admittunt, & latius declarant Paulus de Montepico in l. Titia cum testamento, §. Titia cum nuberet, de legat. 2. *quest.* 36. n. 128. Curtius Senior *conf.* 71. columna penultima. Natta in *conf.* 601. n. 6. volum. 3. Federicus Scot. in *conf.* 2. n. 3. Borgninus Cavalcanus de usufructu mulieri relicto, n. 146. & *decis.* 44. n. 52. & communem opinionem profitetur Vincentius Carocius *dicta quest.* 7. num. 20. & 21. fol. 191.

Secundò limitatur, ut minimè procedat, quoties arbores fructiferae pro reparatione fundi fructuarii excinderentur; id enim citra omnem penam licere debet fructuario, emphyteute, colono, & similibus; ut scribunt Doctores communiter in l. divortio, §. si fundum, ff. soluto matrimonio, ubi Alexander, & Aretinus in id expendant textum, in l. Arboribus, & in l. ex sylva, ff. de usufructu, & sequuntur alii relati per Tiraquellum *dicto §. 3. glossa unica*, n. 29. Michael Grassus receptorum sententiarum, §. legatum, *quest.* 33. in princ. *vers. quam communem*. Menochius in *conf.* 13. n. ultimo, lib. 1. Anguissol. in *conf.* 14. Josephus Ludovicus *decis.* 8. num. 9.

Questionibus præcedentibus proximum est inquirere nunc, utrum usufructuarius incidendo arbores fructiferas, vel non fructiferas, arbitrio boni viri uti non videatur, ut inde expelli possit; an verò incidendi arbores facultas, jure ipso concessa illi videatur? Qua in questione ut plena, clara tamen, & distincta manu procedam, confusè enim loquuntur Doctores, sequentes casus constitutere omnino necessarium duxi: iis enim, quæ hæcenus scripserunt Doctores, atque in scriptis eorum præcesserunt, dilucidè & distinctè percipi poterunt. Primò igitur constituo, quod usufructuarius arbores fructiferas incidere non potest; aliàs jus usufructus amittit, & ad interesse etiam damni, & deteriorationis tenetur, l. æquissimum, 17. §. fructuarius, cum similibus de usufructu, l. 27. tit. 11. part. 4. Doctores communiter in l. divortio, §. si fundum, ff. soluto matrimonio. Paulus in *authent. qui rem*, n. 3. & ibi Joan. del Castillo Quotid. Controv. Juris. Tom. 1.